

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษารุ่นนี้ เป็นการศึกษาทางระบาดวิทยาเชิงพรรณนา (Retrospective descriptive study) ศึกษาถึงลักษณะการกระจายทางระบาดวิทยาของการสัมผัสเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า การสัมผัสสัตว์นำโรค และการดูแลรักษาผู้ที่ถูกสงสัยว่าสัมผัสเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มีรายละเอียดวิธีดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้ที่ถูกสงสัยว่าสัมผัสเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าของอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ในปี พ.ศ. 2550 ทำการศึกษาในประชากรทั้งหมด จำนวน 565 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบรายงานผู้สัมผัสหรือสงสัยว่าสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า (ร.36) ของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อใช้คัดลอก/สกัดข้อมูลจากรายงาน ร.36 และโปรแกรมระบบฐานข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข (HCIS : Health Center Information System) จากโรงพยาบาลและสถานีอนามัยในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมเพื่อใช้ในการศึกษา ได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไปทางระบาดวิทยา

- เพศ
- อายุ
- อาชีพ
- ที่อยู่อาศัย
- เขตพื้นที่ที่สัมผัสสัตว์นำโรค
- วัน เดือน ปี ที่สงสัยว่าสัมผัสเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า

2. ข้อมูลการสัมผัสสัตว์นำโรค

- ตำแหน่งของร่างกายที่สัมผัสสัตว์นำโรค
- ลักษณะของการสัมผัสสัตว์นำโรค (ถูกกัด ข่วน เลีย)
- สาเหตุของการสัมผัสสัตว์นำโรค
- ชนิดของสัตว์นำโรคที่สัมผัส
- อายุของสัตว์นำโรคที่สัมผัส
- การมีเจ้าของของสัตว์ที่สัมผัส
- ประวัติการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ที่สัมผัส

3. การดูแลรักษาผู้ที่ถูกสงสัยว่าสัมผัสเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า

- การฉีดวัคซีนป้องกันโรคก่อนสัมผัสสัตว์นำโรค ของผู้ที่ถูกสงสัยว่าสัมผัสเชื้อ
- การล้างแผล ก่อน ไปพบเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- การใส่ยาฆ่าเชื้อ ก่อน ไปพบเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- การกักขังสัตว์นำโรคที่สัมผัสเพื่อติดตามอาการ
- การส่งหัวสัตว์เพื่อตรวจหาเชื้อ
- การฉีดอิมมูโนโกลบูลิน และชนิดอิมมูนที่ฉีด
- การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และชนิดวัคซีนที่ฉีด
- วิธีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
- การแพ้วัคซีนและอาการแพ้ของผู้ที่ฉีดวัคซีน
- การได้รับวัคซีนครบตามเกณฑ์การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
- สถานพยาบาลที่ให้การดูแลรักษา

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้รับการตรวจสอบตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (CVI = 0.95) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบ เพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ครอบคลุมเนื้อหาที่จะศึกษา ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองคัดลอก/สกัดข้อมูลผู้ที่ถูกสงสัยว่าสัมผัสเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า ปี พ.ศ. 2551 จากรายงานผู้สัมผัสหรือสงสัยว่าสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า (ร.36) ของกระทรวงสาธารณสุข และโปรแกรมระบบฐานข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข (HCIS : Health Center Information System) จำนวน 15 ราย จากโรงพยาบาล 1 แห่ง และสถานีอนามัย 6 แห่งใน

อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง เพื่อความถูกต้องเหมาะสม และเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ในการใช้เก็บข้อมูลจริง

การพิทักษ์สิทธิผู้ถูกวิจัย

พิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลและผู้ถูกวิจัย โดยขอการรับรองจากคณะกรรมการพิทักษ์สิทธิสวัสดิภาพและป้องกันอันตรายของผู้ถูกวิจัย ผ่านคณะกรรมการจริยธรรมของสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หลังจากนั้นผู้วิจัยทำหนังสือแจ้งวัตถุประสงค์ในการศึกษาและขออนุญาตเก็บข้อมูลให้แก่หัวหน้าหน่วยงานที่จะทำการเก็บข้อมูลทราบ พร้อมทั้งเข้าพบด้วยตนเอง เพื่ออธิบายถึงรายละเอียดของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทั้งนี้หน่วยงานที่ให้ข้อมูลสามารถถอนตัวออกจากการศึกษาได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบใดๆ และผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิของผู้ถูกวิจัยด้วยการ ไม่เปิดเผย ชื่อ-สกุล หรือข้อมูลที่เป็นการระบุถึงตัวบุคคลของผู้ถูกวิจัย ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ เผยแพร่เพียงผลการศึกษาในภาพรวมเท่านั้น และหลังจากอธิบายโดยละเอียดแล้ว ผู้วิจัยจึงจะขอเก็บข้อมูล และเก็บข้อมูลเฉพาะหน่วยงานที่มีความพร้อม และยินยอมให้เก็บข้อมูลเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลและคัดลอก/สกัดข้อมูล จากรายงานผู้สัมผัส หรือ สงสัยว่าสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า (ร.36) ของกระทรวงสาธารณสุขเป็นหลัก ในกรณีข้อมูลทั่วไปทางระบาดวิทยา และข้อมูลการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าใน ร.36 ไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ จะสกัดข้อมูลเพิ่มเติมจากโปรแกรมระบบฐานข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข (HCIS : Health Center Information System) ในสถานีนามัย 6 แห่ง และโรงพยาบาล 1 แห่ง ของอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพัทลุง และนายอำเภอป่าพะยอม เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่ถูกสงสัยว่าสัมผัสเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า จากรายงาน ร.36 และโปรแกรมระบบฐานข้อมูล (HCIS) ของสถานีนามัยและโรงพยาบาลในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

2. เข้าพบผู้อำนวยการโรงพยาบาลป่าพะยอม สาธารณสุขอำเภอป่าพะยอม และหัวหน้าสถานีนามัยทุกแห่ง ในเขตอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง เพื่อแนะนำตัว และชี้แจงวัตถุประสงค์

ในการศึกษาวิจัย ขั้นตอนการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ แล้วจึงขออนุญาตเก็บข้อมูล จากรายงาน ร.36 และ โปรแกรมระบบฐานข้อมูล (HCIS)

3. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น คัดลอก/สกัดข้อมูลจากรายงาน ร.36 และ โปรแกรมระบบฐานข้อมูล (HCIS) ของสถานีนอนามัยทุกแห่งและ โรงพยาบาลในอำเภอป่าพะยอม

4. ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่ได้ทั้งหมด ประเมิน และวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลทั้งหมดมาบันทึกด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัย เพื่อช่วยในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด อัตราส่วน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน